

บทที่ 5

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงประจักษ์ โดยใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิต้นทุน รายได้และเลขหมายที่ให้บริการระหว่างปี พ.ศ.2536-2541 พร้อมทั้งข้อมูลทุติยภูมิความต้องการที่แท้จริงของโทรศัพท์พื้นฐาน จำนวนประชากรและผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติระหว่างปี พ.ศ.2529-2541 จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ในเชิงปริมาณ และทำการประมาณค่าในวิธีการทางเศรษฐมิติ ซึ่งผลการศึกษาสรุปลงได้ดังนี้

โครงสร้างต้นทุนขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจผูกขาดการให้บริการโทรศัพท์พื้นฐานนั้น พบว่า จะมีรูปแบบของความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนรวม (TC_{TOT}) กับเลขหมายที่มีผู้ใช้บริการ (Q) เป็นฟังก์ชันแบบ cubic function ซึ่งมีรูปแบบคือ

$$TC_{TOT} = 8459.350 + 0.000000666 Q^3$$

จากสมการต้นทุนรวมขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ทำให้สามารถคำนวณหาอุปทานของการให้บริการ โทรศัพท์พื้นฐานในลักษณะการผูกขาดได้ โดยที่ความสัมพันธ์ของฟังก์ชันตัวแปรอยู่ในรูป Quadratic function คือ

$$MC_{TOT} = 0.0019981 Q^2$$

โครงสร้างต้นทุนของบริษัทเอกชนร่วมการงานและการลงทุนกับองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยในการให้บริการโทรศัพท์พื้นฐาน ซึ่งเป็นการให้บริการโดยเอกชนในลักษณะการแข่งขันเสรี พบว่า จะมีความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนรวม (TC_{JOINT}) กับเลขหมายที่มีผู้ใช้บริการ (Q) เป็นฟังก์ชันแบบ Quadratic function ซึ่งมีรูปแบบคือ

$$TC_{JOINT} = 832.949 + 0.632Q + 0.0004433 Q^2$$

จากสมการต้นทุนรวมของบริษัทเอกชน ทำให้สามารถคำนวณหาอุปทานของการให้บริการ โทรศัพท์พื้นฐานเคลื่อนไปในทางที่เพิ่มขึ้น โดยที่ความสัมพันธ์ฟังก์ชันตัวแปรจะอยู่ในรูปความสัมพันธ์เชิงเส้น (linear function) คือ

$$MC_{\text{JOINT}} = 632 + 0.8866Q$$

การศึกษาปริมาณความต้องการที่แท้จริงของบริการโทรศัพท์พื้นฐาน พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการในการให้บริการโทรศัพท์พื้นฐานมีลักษณะความสัมพันธ์เชิงเส้น (linear function) กับจำนวนประชากรและผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติต่อบุคคล ซึ่งแสดงถึงความต้องการโทรศัพท์พื้นฐานที่ยังสามารถเพิ่มขึ้นได้อีก ดังนั้นทุกๆ หน่วยของบริการโทรศัพท์พื้นฐานสามารถขายได้หมด มีผลทำให้ลักษณะของเส้นอุปสงค์ที่มีต่อบริการ โทรศัพท์พื้นฐานที่เผชิญหน้าผู้ให้บริการทั้งองค์การ โทรศัพท์แห่งประเทศไทยและบริษัทเอกชนร่วมลงทุนมีลักษณะเป็นเส้นตรงซึ่งมีความยืดหยุ่นอย่างไม่จำกัด หรือมีลักษณะเป็นเส้นตรงที่ขนานกับแกนอนเหมือนกับเส้นอุปสงค์ที่เผชิญหน้าผู้ผลิตในตลาดแข่งขันสมบูรณ์

สำหรับการศึกษาราคาของอุปสงค์ในตลาดแข่งขันสมบูรณ์ของการให้บริการ โทรศัพท์พื้นฐานซึ่งวัดได้โดยใช้ระดับรายได้เฉลี่ยต่อเลขหมายต่อปี พบว่า ระดับราคาของการให้บริการต่อปีขององค์การ โทรศัพท์แห่งประเทศไทยก่อนการแปรรูปซึ่งลักษณะของการให้บริการแบบผูกขาดมีค่าเท่ากับ 14,000.00 พันบาทต่อพันเลขหมายต่อปี (หรือ 14,000 บาทต่อเลขหมายต่อปี) หลังจากเมื่อรัฐมีนโยบายแข่งขันเสรีโทรคมนาคม ทำให้องค์การ โทรศัพท์แห่งประเทศไทยต้องแปรรูปจากองค์กรของรัฐมาเป็นบริษัทเอกชนและเกิดการแข่งขันด้านราคาของการให้บริการเป็นผลทำให้ราคาของการให้บริการลดต่ำลงเหลือเพียง 10,000.00 พันบาทต่อพันเลขหมายต่อปี (หรือ 10,000 บาทต่อเลขหมายต่อปี)

ผลการศึกษาผลตอบแทนทางสังคมจากการแปรรูปรัฐวิสาหกิจองค์การ โทรศัพท์แห่งประเทศไทย พบว่า นับตั้งแต่ปัจจุบัน (พ.ศ.2541) ถ้าหากองค์การ โทรศัพท์แห่งประเทศไทยสามารถปรับโครงสร้างองค์กรเป็นบริษัทจำกัดเหมือนกับเอกชน จะเป็นผลให้เส้นอุปทานเปลี่ยนแปลงเลื่อนไปทางขวามือ และราคาของการให้บริการโทรศัพท์จะลดต่ำลงจาก 14,000 บาทต่อเลขหมายต่อปี เปลี่ยนเป็น 10,000 บาทต่อเลขหมายต่อปี ผลของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวก่อให้เกิดผลตอบแทนต่อสังคมประกอบด้วยผลประโยชน์ขององค์การ โทรศัพท์แห่งประเทศไทยซึ่งให้บริการ

โทรศัพท์พื้นฐานในฐานะผู้ผลิต และผลประโยชน์ของประชาชนผู้ให้บริการในฐานะผู้บริโภคจะได้รับประโยชน์จากนโยบายการแปรรูปรัฐวิสาหกิจมีมูลค่า 7,551.009 ล้านบาท ในการศึกษาพบว่าถ้าหากองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยถูกแปรรูปเป็นบริษัทเอกชนแต่แรกเริ่มที่ก่อตั้งคือปี พ.ศ. 2497 แล้ว อัตราผลตอบแทนทางสังคมมีมูลค่าเพิ่มขึ้นเป็น 10,580.000 ล้านบาท คิดเป็นผลตอบแทนที่เพิ่มขึ้นสูงประมาณร้อยละ 40.114

เมื่อพิจารณาการกระจายผลตอบแทนหรือผลประโยชน์ทางสังคมระหว่างผู้ผลิตหรือองค์การ โทรศัพท์แห่งประเทศไทยและผู้บริโภคหรือประชาชนได้รับจากนโยบายการแปรรูปรัฐวิสาหกิจนี้ โดยผลจากการศึกษาชี้ให้เห็นว่า องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยจะได้รับผลตอบแทนจากการที่สามารถลดความสูญเสียอันเนื่องมาจากการขาดประสิทธิภาพในการบริหารและการจัดการองค์การคิดเป็นมูลค่า 788.566 ล้านบาทหรือคิดเป็นร้อยละ 10.4432 ของผลตอบแทนทางสังคม ในขณะที่ผู้บริโภคได้รับผลตอบแทนคิดเป็นมูลค่า 6,762.443 ล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วนที่สูงมากประมาณร้อยละ 89.5568 ของผลตอบแทนทางสังคมจากการแปรรูปองค์การ โทรศัพท์แห่งประเทศไทย ดังนั้นประชาชนซึ่งเป็นผู้ให้บริการจะได้รับประโยชน์หรือผลตอบแทนทางสังคมมากกว่าผู้ผลิตหรือองค์การ โทรศัพท์ฯ

ผลการวิเคราะห์ความไหวตัวอัตราผลตอบแทนทางสังคมของการแปรรูปองค์การ โทรศัพท์แห่งประเทศไทย เมื่อกำหนดให้ต้นทุนส่วนเพิ่มขององค์การ โทรศัพท์ฯที่แปรรูปเป็นบริษัทเอกชนเกิดการเปลี่ยนแปลงไป พบว่า หากต้นทุนส่วนเพิ่มเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 5 ร้อยละ 10 ร้อยละ 15 หรือร้อยละ 20 ตามลำดับ จะเป็นผลทำให้ผลตอบแทนสังคมต่อการแปรรูปองค์การ โทรศัพท์แห่งประเทศไทยเปลี่ยนแปลงไปในทางลดลงคิดเป็นมูลค่า 7,395.942 ล้านบาท 7,240.875 ล้านบาท 7,085.808 ล้านบาท และ 6,930.741 ล้านบาท ตามลำดับ และถ้าต้นทุนส่วนเพิ่มภายในองค์การที่แปรรูปเป็นบริษัทเอกชนเปลี่ยนแปลงลดลง คิดเป็นร้อยละ 5 ร้อยละ 10 ร้อยละ 15 หรือร้อยละ 20 ตามลำดับ จะเป็นผลทำให้ผลตอบแทนสังคมต่อการแปรรูปองค์การ โทรศัพท์แห่งประเทศไทยเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเป็น 7,706.076 ล้านบาท 7,861.143 ล้านบาท 8,016.209 ล้านบาท และ 8,171.276 ล้านบาท ตามลำดับ ผลการศึกษาการไหวตัวดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า ถึงแม้ต้นทุนส่วนเพิ่มภายในองค์การที่แปรรูปเป็นบริษัทเอกชนเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นหรือลดลงก็ตาม แต่สังคมยังคงได้รับประโยชน์จากการแปรรูปองค์การ โทรศัพท์แห่งประเทศไทย ซึ่งจากการวิเคราะห์ความยืดหยุ่นของผลตอบแทนทางสังคมต่อต้นทุนส่วนเพิ่มขององค์การ โทรศัพท์แห่งประเทศไทย ภายหลังจากการแปรรูปพบว่า มีค่าความยืดหยุ่นเท่ากับ -0.5216 ซึ่งให้ความหมายว่า เมื่อต้นทุนส่วน

เพิ่มขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยซึ่งแปรรูปเป็นบริษัทเอกชนเปลี่ยนแปลงลดลงร้อยละ 1 จะทำให้ผลตอบแทนที่สังคมได้รับประโยชน์เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.5216

ผลการศึกษาโครงสร้างต้นทุนของการให้บริการโทรศัพท์พื้นฐานขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยเปรียบเทียบกับโครงสร้างต้นทุนของบริษัทเอกชน จะทำให้ทราบลักษณะของเส้นอุปทานในการให้บริการโทรศัพท์พื้นฐานภายใต้ลักษณะผูกขาดโดยรัฐเปรียบเทียบกับเส้นอุปทานภายใต้การแข่งขันเสรี ในขณะที่ผลศึกษาราคาในการให้บริการโทรศัพท์พื้นฐานซึ่งวัดโดยใช้รายได้เฉลี่ยต่อเลขหมายต่อปีพบว่าก่อนการแปรรูปนั้นราคาของการให้บริการภายใต้ลักษณะผูกขาดอยู่ที่ระดับราคา 14,000 บาทต่อเลขหมายต่อปี ซึ่งถ้าหากรัฐแปรรูปองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยเป็นบริษัทเอกชนจะทำให้ระดับราคาลดต่ำลงเป็น 10,000 บาทต่อเลขหมายต่อปี ซึ่งนโยบายของรัฐดังกล่าวนี้จะก่อให้เกิดผลตอบแทนทางสังคมต่อการแปรรูปองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยคิดเป็นมูลค่า 7,551.009 ล้านบาท แต่ถ้าหากรัฐดำเนินการแปรรูปองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยแต่แรกก่อตั้งจะทำให้ผลตอบแทนที่สังคมได้รับเปลี่ยนแปลงเป็นมูลค่าสูงถึง 10,580.000 ล้านบาท โดยมีสัดส่วนการกระจายของอัตราผลตอบแทนของสังคมที่ผู้บริโภคได้รับคิดเป็นร้อยละ 89.5564 ในขณะที่ผู้ผลิตได้รับคิดเป็นร้อยละ 10.4432 นอกจากนี้การวิเคราะห์ค่าความยืดหยุ่นของผลตอบแทนที่สังคมได้รับจากการแปรรูปองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยต่อการไหวตัวต้นทุนส่วนเพิ่มภายหลังการแปรรูปองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยพบว่ามีความยืดหยุ่นเท่ากับ -0.5216 นั้นหมายถึงว่า หากต้นทุนส่วนเพิ่มขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยที่มีสถานะเป็นบริษัทเอกชนหลังการแปรรูปเปลี่ยนแปลงลดลงร้อยละ 1 จะทำให้ผลตอบแทนที่สังคมได้รับประโยชน์เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.5216

5.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการศึกษาการแปรรูปองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยพบว่า ภายหลังจากการแปรรูปเป็นบริษัทเอกชนแล้วต้นทุนการให้บริการโทรศัพท์จะลดต่ำลงทำให้อุปทานของการให้บริการโทรศัพท์พื้นฐานมีปริมาณเพิ่มขึ้น ในขณะที่ระดับราคาของการให้บริการลดต่ำลงจากเดิมที่เป็นลักษณะบริการภายใต้การผูกขาด ดังนั้นจากผลการบังคับใช้พระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจซึ่งให้อิทธิพลรัฐวิสาหกิจที่มีความพร้อมในการแข่งขันกับภาคเอกชนสามารถปรับเปลี่ยนเป็นบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนได้ทันทีนั้น จึงเป็นการสร้างโอกาสให้องค์การโทรศัพท์สามารถแปรรูปเป็นบริษัทเอกชนได้ทันทีโดยการแปลงสินทรัพย์จากทุนเป็นทุนเรือนหุ้นเพื่อแสวงหาเงินทุนราคาถูก

จากผู้ลงทุนในตลาดทุนทั่วไป ต้นทุนของเงินทุนที่ลดต่ำลงนี้จะส่งผลให้ต้นทุนของการให้บริการ โทรศัพท์ลดต่ำลงด้วย อีกทั้งก่อให้เกิดผลประโยชน์โดยตรงต่อสังคมคือองค์กร โทรศัพท์ฯ ในฐานะผู้ผลิตจะได้รับผลประโยชน์จากการลงทุนขยายเลขหมายโทรศัพท์เพื่อให้บริการเพิ่มมากขึ้น อันเป็นผลทำให้สินทรัพย์และรายได้จากผลประกอบการของบริษัทเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่เดียวกัน ประชาชนในฐานะผู้บริโภคจะได้รับประโยชน์จากการให้บริการโทรศัพท์ที่ตอบสนองความต้องการอย่างพอเพียงและมีระดับราคาที่ถูกลงกว่าเดิม ดังนั้นจากผลการศึกษาการแปรรูปองค์กร โทรศัพท์ฯ จึงชี้ให้เห็นว่านโยบายการแปรรูปรัฐวิสาหกิจของรัฐบาลเป็นสิ่งที่ถูกต้องและก่อให้เกิดประโยชน์โดยตรงต่อสังคม

สำหรับรัฐวิสาหกิจอื่นที่มีลักษณะพื้นฐานไม่แตกต่างจากองค์กร โทรศัพท์แห่งประเทศไทย เช่น การสื่อสารแห่งประเทศไทย นั้น จากกรณีศึกษาพบว่าต้นทุนส่วนเพิ่มของการให้บริการ ที่ลดต่ำลงมีผลต่อการแปรรูปรัฐวิสาหกิจค่อนข้างมาก เนื่องจากจะทำให้อัตราผลตอบแทนทางสังคมมีมูลค่าเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น ดังนั้นผลการศึกษาอัตราผลตอบแทนทางสังคมของการแปรรูป องค์กร โทรศัพท์แห่งประเทศไทยให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายว่าการแปรรูปรัฐวิสาหกิจอื่นๆ ที่มี ลักษณะคล้ายกันจึงจะเป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยรวมมากขึ้น ทั้งองค์กรที่ถูกแปรรูปเองและผู้ใช้ บริการจากองค์กรหรือประชาชนทั่วไปจะได้รับประโยชน์จากการแปรรูปมากขึ้น ดังนั้นจึงสมควร ให้มีการเร่งดำเนินการแปรรูปรัฐวิสาหกิจโดยเร็วต่อไป

5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป

การศึกษานี้จำกัดขอบเขตการศึกษาไว้เฉพาะการให้บริการ โทรศัพท์พื้นฐานซึ่งเป็นเพียง การให้บริการเดียวเท่านั้น ทั้งองค์กร โทรศัพท์แห่งประเทศไทยและบริษัทเอกชนร่วมการงาน ทศท. ให้บริการ โดยตอบสนองความต้องการลูกค้าด้วยบริการทางด้านเทคโนโลยีสื่อสาร โทรคมนาคมหลากหลายประเภท อาทิเช่น การให้บริการ Cable TV โดยบริษัทเอกชน และการ ให้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบ 470 MHz โดยองค์กร โทรศัพท์แห่งประเทศไทย เป็นต้น ดังนั้นการคำนวณอัตราผลตอบแทนทางสังคมที่เกิดจากการแปรรูปองค์กร โทรศัพท์แห่งประเทศไทยนั้นควรนำต้นทุนและผลได้จากทุกประเภทบริการของ ทศท. มาร่วมพิจารณาในการวิเคราะห์ ด้วย ทั้งนี้เพื่อศึกษามูลค่าแท้จริงที่สังคมจะได้รับจากการแปรรูปรัฐวิสาหกิจแห่งนี้